Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 25ης Ιανουαρίου 2018 *

«Προδικαστική παραπομπή – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 7 – Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής – Οδηγία 2011/95/ΕΕ – Κανόνες που αφορούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας – Φόβος διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού – Άρθρο 4 – Αξιολόγηση των γεγονότων και των περιστάσεων – Διενέργεια πραγματογνωμοσύνης – Ψυχολογικά τεστ»

Στην υπόθεση C-473/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών του Szeged, Ουγγαρία) με απόφαση της 8ης Αυγούστου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Αυγούστου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

F

κατά

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby και Μ. Βηλαρά, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: R. Şereş, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 13ης Ιουλίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο F, εκπροσωπούμενος από τον T. Fazekas και την Z. B. Barcza-Szabó, ügyvédek,

– η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Z. Fehér και G. Koós και την M. M. Tátrai,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Colas και τις E. de Moustier και E. Armoët,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Gijzen και M. Bulterman,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Κοντού-Durande και τον A. Tokár,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Οκτωβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και του άρθρου 4 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του F, Νιγηριανού υπηκόου, και του Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (Γραφείου Μεταναστεύσεως και Ιθαγένειας, Ουγγαρία) (στο εξής: Γραφείο), σχετικά με την απόφαση με την οποία απορρίπτεται η αίτηση ασύλου του F και διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει κώλυμα για την επαναπροώθησή του.

Το νομικό πλαίσιο

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

3 Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, προβλέπει, στο άρθρο της 8, παράγραφος 1, τα εξής:

«Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2005/85/ΕΚ

4 Το άρθρο 2, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ 2005, L 326, σ. 13), έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[…]

ε) “αποφαινόμενη αρχή”, κάθε οιονεί δικαστική ή διοικητική αρχή κράτους μέλους υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου και αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων πρωτοβαθμίως στις εν λόγω υποθέσεις, με την επιφύλαξη του παραρτήματος Ι».

5 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ως άνω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Για όλες τις διαδικασίες, τα κράτη μέλη ορίζουν αποφαινόμενη αρχή υπεύθυνη για τη δέουσα εξέταση των αιτήσεων βάσει της παρούσας οδηγίας […]»

6 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αποφάσεις της αποφαινόμενης αρχής επί των αιτήσεων ασύλου να λαμβάνονται μετά τη δέουσα εξέταση. […]»

7 Το άρθρο 13, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής διευκρινίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι οι προσωπικές συνεντεύξεις διεξάγονται σε συνθήκες που επιτρέπουν στους αιτούντες να εκθέσουν διεξοδικά τους λόγους των αιτήσεών τους. Για αυτό το σκοπό, τα κράτη μέλη:

α) μεριμνούν ώστε το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής καταγωγής ή της ευαισθησίας του αιτούντος, στο μέτρο που είναι δυνατόν, […]»

8 Το άρθρο 39, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2005/85 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες άσυλο να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των ακόλουθων αποφάσεων:

α) απόφαση επί της αιτήσεως ασύλου την οποία υπέβαλαν, […]

[…]

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν τις προθεσμίες και θεσπίζουν τις λοιπές απαιτούμενες διατάξεις για την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής από τον αιτούντα σύμφωνα με την παράγραφο 1.»

Η οδηγία 2011/95

9 Η αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2011/95 έχει ως εξής:

«Είναι εξίσου αναγκαίο να καθιερωθεί κοινή εννοιολογική αντίληψη του λόγου δίωξης που στηρίζεται στην “ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας”. Για τους σκοπούς του καθορισμού της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη θέματα που απορρέουν από το φύλο του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας του φύλου και του γενετήσιου προσανατολισμού, τα οποία μπορεί να σχετίζονται με ορισμένες νομικές παραδόσεις και έθιμα, που οδηγούν επί παραδείγματι σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, υποχρεωτική στείρωση ή υποχρεωτική αποβολή, στον βαθμό που έχουν σχέση με τον βάσιμο φόβο του αιτούντος για δίωξη σε βάρος του.»

10 Το άρθρο 4 της ως άνω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν ότι εναπόκειται στον αιτούντα να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Αποτελεί καθήκον των κρατών μελών να αξιολογούν, σε συνεργασία με τον αιτούντα, τα συναφή στοιχεία της αίτησής του.

2. Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχεία συνίστανται σε δηλώσεις του αιτούντος και σε όλα τα έγγραφα που έχει ο αιτών στη διάθεσή του σχετικά με την ηλικία του, το προσωπικό του ιστορικό, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την (τις) ιθαγένεια(-ες), τη (τις) χώρα(-ες) και το (τα) μέρος(-η) προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες αιτήσεις ασύλου, τα δρομολόγια που ακολούθησε, τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και τους λόγους για τους οποίους ζητεί διεθνή προστασία.

3. Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση:

α) όλων των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης απόφασης σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και των κανονισμών στη χώρα καταγωγής και του τρόπου εφαρμογής τους·

β) των συναφών δηλώσεων και εγγράφων που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με το εάν ο αιτών έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη·

γ) της ατομικής κατάστασης και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη·

δ) εάν οι δραστηριότητες του αιτούντος από τότε που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του ανελήφθησαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των εν λόγω δραστηριοτήτων, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα·

ε) εάν θα ήταν εύλογο να αναμένεται ότι ο αιτών θα [μπορούσε να] θέσει εαυτόν υπό την προστασία άλλης χώρας την ιθαγένεια της οποίας θα μπορούσε να διεκδικήσει.

[…]

5. Οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας και οσάκις ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πτυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του·

β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων·

γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωσή του·

δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει και

ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.»

11 Το άρθρο 10 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την αξιολόγηση των λόγων της δίωξης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

[…]

δ) η ομάδα θεωρείται ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα όταν, μεταξύ άλλων:

– τα μέλη της ομάδας αυτής έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί ή έχουν από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει και

– η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο.

Ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει ομάδα που βασίζεται στο κοινό χαρακτηριστικό του γενετήσιου προσανατολισμού. Ο γενετήσιος προσανατολισμός δεν μπορεί να νοηθεί ως περιλαμβάνων πράξεις θεωρούμενες αξιόποινες κατά το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. […]

[…]

2. Κατά την αξιολόγηση του βασίμου του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή το εάν ο αιτών χαρακτηρίζεται πράγματι από το φυλετικό, θρησκευτικό, εθνικό, κοινωνικό ή πολιτικό στοιχείο το οποίο προκαλεί τη δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό αυτό του αποδίδεται από τον δράστη της δίωξης.»

12 Το άρθρο 39, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής διευκρινίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με τα άρθρα 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 και 35 έως τις 21 Δεκεμβρίου 2013. Γνωστοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.»

13 Το άρθρο 40, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2011/95 έχει ως εξής:

«Η οδηγία 2004/83/ΕΚ καταργείται για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία από τις 21 Δεκεμβρίου 2013 […]»

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ

14 Η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60), ορίζει, στο άρθρο 4, παράγραφος 1:

«Για όλες τις διαδικασίες, τα κράτη μέλη ορίζουν αποφαινόμενη αρχή υπεύθυνη για τη δέουσα εξέταση των αιτήσεων βάσει της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στην εν λόγω αρχή τα κατάλληλα μέσα, συμπεριλαμβανομένου επαρκούς και ικανού προσωπικού, για την άσκηση των καθηκόντων της σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.»

15 Το άρθρο 10, παράγραφος 3, της ως άνω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αποφάσεις της αποφαινόμενης αρχής επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας να λαμβάνονται μετά τη δέουσα εξέταση. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

[…]

δ) το προσωπικό που εξετάζει αιτήσεις και λαμβάνει αποφάσεις να μπορεί να ζητήσει συμβουλές, εφόσον είναι αναγκαίο, από εμπειρογνώμονες επί ειδικών ζητημάτων, π.χ. επί ιατρικών, πολιτιστικών ή θρησκευτικών ζητημάτων ή ζητημάτων που άπτονται των παιδιών ή του φύλου.»

16 Το άρθρο 15, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας διευκρινίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι οι προσωπικές συνεντεύξεις διεξάγονται σε συνθήκες που επιτρέπουν στους αιτούντες να εκθέσουν διεξοδικά τους λόγους των αιτήσεών τους. Για αυτό το σκοπό, τα κράτη μέλη:

α) μεριμνούν ώστε το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη να διαθέτει τα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές και γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής καταγωγής, του φύλου, του γενετήσιου προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της ευαισθησίας του αιτούντος·

[…]»

17 Το άρθρο 46, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των ακόλουθων αποφάσεων:

α) απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, περιλαμβανομένων των αποφάσεων:
   i) με τις οποίες κρίνουν αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα και/ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας,

[…]

4. Τα κράτη μέλη ορίζουν εύλογες προθεσμίες και θεσπίζουν τις λοιπές απαιτούμενες διατάξεις για την άσκηση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής από τον αιτούντα σύμφωνα με την παράγραφο 1. […]

[…]»

18 Το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με τα άρθρα 1 έως 30, το άρθρο 31, παράγραφοι 1, 2 και 6 έως 9, τα άρθρα 32 έως 46, τα άρθρα 49 και 50 και το παράρτημα Ι έως τις 20 Ιουλίου 2015 το αργότερο. Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο αυτών των μέτρων.»

19 Το άρθρο 52, πρώτο εδάφιο, της ως άνω οδηγίας έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 51, παράγραφος 1, στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται και στις διαδικασίες ανάκλησης διεθνούς προστασίας που κινούνται μετά την 20ή Ιουλίου 2015 ή σε

προηγούμενη ημερομηνία. Αιτήσεις που υποβάλλονται πριν από την 20ή Ιουλίου 2015 και διαδικασίες για την ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα που κινούνται πριν από την εν λόγω ημερομηνία διέπονται από τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που θεσπίσθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2005/85/ΕΚ.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

20 Τον Απρίλιο του 2015 ο F υπέβαλε ενώπιον των ουγγρικών αρχών αίτηση ασύλου.

21 Προς θεμελίωση της αιτήσεως ασύλου, ο F επικαλέστηκε, από την πρώτη συνέντευξη την οποία διεξήγαγε το Γραφείο, βάσιμο φόβο διώξεως στη χώρα καταγωγής του εξαιτίας της ομοφυλοφιλίας του.

22 Με απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2015, το Γραφείο απέρριψε την εν λόγω αίτηση. Συναφώς, έκρινε ότι οι δηλώσεις του F δεν εμφάνιζαν θεμελιώδεις αντιφάσεις. Διαπίστωσε όμως την αναξιοπιστία του στηριζόμενο σε πραγματογνωμοσύνη διενεργηθείσα από ψυχολόγο. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή περιελάμβανε διαγνωστική διερεύνηση, εξέταση της προσωπικότητας και διάφορα τεστ προσωπικότητας, δηλαδή το τεστ της ζωγραφιάς με τον άνθρωπο στη βροχή [Draw-a-Person-in-the-Rain], καθώς και τα τεστ Rorschach και Szondi, και διαπίστωνε ότι δεν ήταν δυνατόν να επιβεβαιωθούν τα όσα δήλωνε ο F σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του.

23 Ο F προσέφυγε κατά της αποφάσεως του Γραφείου ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου υποστηρίζοντας μεταξύ άλλων ότι τα ψυχολογικά τεστ στα οποία υποβλήθηκε έθιγαν σοβαρά τα θεμελιώδη δικαιώματά του και δεν παρείχαν τη δυνατότητα να εκτιμηθεί η αληθοφάνεια του γενετήσιου προσανατολισμού του.

24 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν υπέδειξε συγκεκριμένα τους λόγους για τους οποίους τα τεστ αυτά έθιγαν τα κατοχυρούμενα από τον Χάρτη θεμελιώδη δικαιώματα. Διευκρινίζει επίσης ότι ο προσφεύγων δήλωσε ότι δεν υποβλήθηκε σε κλινική εξέταση ούτε εξαναγκάστηκε σε θέαση εικόνων ή βίντεο πορνογραφικού περιεχομένου.

25 Δυνάμει αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου που διέτασσε τη διεξαγωγή αποδείξεων, το Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézet (Ίδρυμα Δικαστικών Πραγματογνωμόνων και Ερευνητών, Ουγγαρία) κατήρτισε πραγματογνωμοσύνη από την οποία προκύπτει ότι οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως ασύλου δεν θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και είναι ικανές, εκτός από «προσήκουσα διαγνωστική διερεύνηση», να δώσουν μια εικόνα του γενετήσιου προσανατολισμού ενός προσώπου καθώς και, ενδεχομένως, να προκαλέσουν αμφιβολίες για το βάσιμο των σχετικών δηλώσεων ενός προσώπου. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι θεωρεί ότι δεσμεύεται από τα πορίσματα της πραγματογνωμοσύνης.

26 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών του Szeged, Ουγγαρία) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Χάρτη, την έννοια ότι δεν αντιβαίνουν σε αυτό, σε σχέση με λεσβίες, ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλους, διεμφυλικούς και μεσοφυλικούς (ΛΟΑΔΜ) αιτούντες άσυλο, η διενέργεια και η συνεκτίμηση πραγματογνωμοσύνης δικαστικού ψυχολόγου βασισμένης σε προβολικά τεστ προσωπικότητας, όταν, στο πλαίσιο της πραγματογνωμοσύνης αυτής, δεν υποβάλλονται ερωτήσεις σχετικά με τη σεξουαλική ζωή του αιτούντος άσυλο ούτε ο αιτών άσυλο υποβάλλεται σε κλινική εξέταση;

2) Εάν η πραγματογνωμοσύνη για την οποία γίνεται λόγος στο πρώτο ερώτημα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως απόδειξη, έχει το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Χάρτη, την έννοια ότι, όταν η αίτηση ασύλου βασίζεται σε δίωξη λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, οι εθνικές διοικητικές αρχές και τα δικαστήρια δεν έχουν καμία δυνατότητα να εξετάσουν, μέσω μεθόδων πραγματογνωμοσύνης, την αλήθεια των όσων υποστηρίζει ο αιτών άσυλο, ανεξαρτήτως των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εν λόγω μεθόδων;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δευτέρου ερωτήματος

27 Με το δεύτερο ερώτημα, η εξέταση του οποίου πρέπει να προηγηθεί, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει στην υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας αρχή ή στα δικαστήρια ενώπιον των οποίων έχει ενδεχομένως ασκηθεί προσφυγή κατά αποφάσεως της αρχής αυτής να διατάσσουν τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων που αφορούν τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.

28 Τονίζεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας, οι δηλώσεις του αιτούντος διεθνή προστασία σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του δεν συνιστούν παρά την αφετηρία της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 διαδικασίας αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 49).

29 Συνεπώς, μολονότι εναπόκειται στον αιτούντα διεθνή προστασία να προσδιορίσει τον γενετήσιο προσανατολισμό του, ο οποίος αποτελεί στοιχείο που εμπίπτει στην προσωπική του σφαίρα, εντούτοις οι αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες αιτιολογούνται από φόβο διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, όπως ακριβώς και οι αιτήσεις που στηρίζονται σε άλλους λόγους διώξεως, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της ως άνω οδηγίας διαδικασίας αξιολογήσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 52).

30 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ο γενετήσιος προσανατολισμός συνιστά χαρακτηριστικό βάσει του οποίου μπορεί να θεμελιωθεί η ιδιότητα του αιτούντος ως μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2011/95, όταν η ομάδα των προσώπων της οποίας τα μέλη έχουν τον ίδιο γενετήσιο προσανατολισμό γίνεται αντιληπτή από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο ως διαφορετική (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013, X κ.λπ., C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720, σκέψεις 46 και 47), όπως επιβεβαιώνει άλλωστε και το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της ως άνω οδηγίας.

31 Από το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής προκύπτει όμως ότι, κατά την αξιολόγηση από τα κράτη μέλη του βασίμου του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή το εάν ο αιτών χαρακτηρίζεται πράγματι από τη συνεπαγόμενη τη δίωξη ιδιότητα του μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, υπό την προϋπόθεση ότι η ιδιότητα αυτή του αποδίδεται από εκείνον που προβαίνει στη δίωξη.

32 Ως εκ τούτου, δεν είναι πάντοτε απαραίτητο, προκειμένου να κριθεί αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας που αιτιολογείται από φόβο διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, να εξεταστεί, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων, το ευλογοφανές του γενετήσιου προσανατολισμού του αιτούντος.

33 Πάντως, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/95 απαριθμεί τα στοιχεία τα οποία οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη οι αρμόδιες αρχές κατά την εξατομικευμένη αξιολόγηση μιας αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας και ότι το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής διευκρινίζει τους όρους υπό τους οποίους το κράτος μέλος που εφαρμόζει την αρχή κατά την οποία εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας πρέπει να θεωρεί ότι ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν χρειάζονται επιβεβαίωση. Οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το ότι οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωσή του, καθώς και το ότι η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.

34 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι διατάξεις αυτές δεν περιορίζουν τα μέσα τα οποία μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους οι αρμόδιες αρχές και, ιδίως, δεν αποκλείουν τη διενέργεια πραγματογνωμοσυνών στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων προκειμένου να προσδιοριστούν ακριβέστερα οι πραγματικές ανάγκες διεθνούς προστασίας του αιτούντος.

35 Εντούτοις, ο τρόπος διενέργειας τυχόν πραγματογνωμοσύνης στο πλαίσιο αυτό πρέπει να τηρεί τις λοιπές κρίσιμες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και ιδίως τα κατοχυρούμενα από τον Χάρτη θεμελιώδη δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του Χάρτη, και το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 53).

36 Μολονότι οι διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας 2011/95 έχουν εφαρμογή σε όλες τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας, ανεξαρτήτως των λόγων διώξεως των οποίων γίνεται επίκληση προς στήριξη των αιτήσεων αυτών, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να προσαρμόζουν τον τρόπο με τον οποίο εκτιμούν τις δηλώσεις και τα έγγραφα ή τις άλλες αποδείξεις ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε χωριστής κατηγορίας αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας, τηρουμένων των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 54).

37 Δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο ορισμένες μορφές πραγματογνωμοσύνης, στο ειδικό πλαίσιο της εκτιμήσεως των πραγματοποιούμενων από τον αιτούντα διεθνή προστασία δηλώσεων σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του, να αποδειχθούν χρήσιμες για την αξιολόγηση των γεγονότων και των περιστάσεων και να μπορούν να διενεργηθούν χωρίς να θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα του αιτούντος.

38 Έτσι, όπως τονίζουν η Γαλλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση, ο διορισμός εμπειρογνώμονα μπορεί ιδίως να παράσχει τη δυνατότητα συλλογής πληρέστερων στοιχείων σχετικά με την κατάσταση των προσώπων που έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό ορισμένο γενετήσιο προσανατολισμό στην τρίτη χώρα από την οποία κατάγεται ο αιτών.

39 Το άρθρο 10, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/32, το οποίο έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο το αργότερο στις 20 Ιουλίου 2015, προβλέπει εξάλλου ειδικώς ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το προσωπικό που εξετάζει αιτήσεις και λαμβάνει αποφάσεις να μπορεί να ζητήσει συμβουλές, εφόσον είναι αναγκαίο, από εμπειρογνώμονες επί ειδικών ζητημάτων όπως τα ζητήματα που άπτονται του φύλου, τα οποία καλύπτουν ιδίως, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2011/95, τα ζητήματα σχετικά με την ταυτότητα του φύλου και τον γενετήσιο προσανατολισμό.

40 Τονίζεται όμως, αφενός, ότι τόσο από το άρθρο 4, παράγραφος 1, και το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/85 όσο και από το άρθρο 4, παράγραφος 1, και το άρθρο 10, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι η αποφαινόμενη αρχή είναι υπεύθυνη για τη δέουσα εξέταση των αιτήσεων κατόπιν της οποίας θα αποφανθεί επ' αυτών. Συνεπώς, στις αποφαινόμενες αρχές και μόνον

απόκειται να προβαίνουν, υπό τον έλεγχο των δικαστηρίων, στην προβλεπόμενη στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 αξιολόγηση των γεγονότων και των περιστάσεων (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, σκέψη 40).

41 Αφετέρου, από το άρθρο 4 της ως άνω οδηγίας προκύπτει ότι η εξέταση της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας πρέπει να περιλαμβάνει εξατομικευμένη αξιολόγηση της αιτήσεως αυτής συνεκτιμωμένων ιδίως όλων των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών σχετικά με τη χώρα καταγωγής του ενδιαφερομένου κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως σχετικά με την αίτηση, των συναφών στοιχείων και εγγράφων που προσκόμισε ο αιτών και της ατομικής καταστάσεως και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος. Εφόσον συντρέχει λόγος, η αρμόδια αρχή οφείλει επίσης να λάβει υπόψη τις εξηγήσεις που παρέχονται για την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και τη γενική αξιοπιστία του αιτούντος (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, σκέψη 26, και της 9ης Φεβρουαρίου 2017, M, C-560/14, EU:C:2017:101, σκέψη 36).

42 Συνεπώς, η αποφαινόμενη αρχή δεν μπορεί να θεμελιώνει την απόφασή της απλώς και μόνο στα πορίσματα πραγματογνωμοσύνης και a fortiori δεν μπορεί να δεσμεύεται από τα πορίσματα αυτά κατά την εκτίμηση των δηλώσεων του αιτούντος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του.

43 Όσον αφορά τη δυνατότητα ενός δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου ασκείται προσφυγή κατά αποφάσεως της αποφαινόμενης αρχής με την οποία απορρίπτεται αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, να διατάσσει τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, πρέπει να προστεθεί ότι τόσο το άρθρο 39, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/85 όσο και το άρθρο 46, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 προβλέπουν ότι ο αιτών έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά της αποφάσεως αυτής, χωρίς να οριοθετούν ειδικώς την εξουσία του δικαστηρίου να διατάσσει τη διεξαγωγή αποδείξεων.

44 Το άρθρο 39, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/85 και το άρθρο 46, παράγραφος 4, της οδηγίας 2013/32 διευκρινίζουν επίσης ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν τις απαιτούμενες διατάξεις για την άσκηση από τον αιτούντα του δικαιώματός του πραγματικής προσφυγής.

45 Συνεπώς, μολονότι οι διατάξεις αυτές δεν αποκλείουν τη δυνατότητα του δικαστηρίου να διατάξει πραγματογνωμοσύνη με σκοπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της αποφάσεως της αποφαινόμενης αρχής, εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη, αφενός, του ιδιαίτερου ρόλου τον οποίον απονέμουν στα δικαστήρια το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85 και το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 και, αφετέρου, των διαλαμβανόμενων στη σκέψη 41 της παρούσας αποφάσεως αναπτύξεων σχετικά με το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, το επιληφθέν δικαστήριο δεν μπορεί να θεμελιώνει την απόφασή του αποκλειστικώς και μόνο στα πορίσματα πραγματογνωμοσύνης και a fortiori δεν μπορεί να δεσμεύεται από την περιλαμβανόμενη στα πορίσματα αυτά εκτίμηση των δηλώσεων του αιτούντος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του.

46 Βάσει των στοιχείων αυτών, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει στην υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας αρχή ή στα δικαστήρια ενώπιον των οποίων έχει ενδεχομένως ασκηθεί προσφυγή κατά αποφάσεως της αρχής αυτής να διατάσσουν τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων που αφορούν τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος, εφόσον ο τρόπος διενέργειας μιας τέτοιας πραγματογνωμοσύνης είναι σύμφωνος προς τα κατοχυρούμενα από τον Χάρτη θεμελιώδη δικαιώματα, εφόσον η εν λόγω αρχή και τα δικαστήρια αυτά δεν θεμελιώνουν την απόφασή τους απλώς και μόνο στα πορίσματα της πραγματογνωμοσύνης και εφόσον δεν δεσμεύονται από τα πορίσματα αυτά κατά την εκτίμηση των δηλώσεων του αιτούντος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του.

Επί του πρώτου ερωτήματος

47 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη διενέργεια και στη χρήση, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον αληθεύει ο προβαλλόμενος γενετήσιος προσανατολισμός του αιτούντος διεθνή προστασία, ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία αποβλέπει στο να δώσει μια εικόνα, βάσει προβολικών τεστ προσωπικότητας, για τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.

48 Από την απάντηση που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα και από τα όσα εκτίθενται στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 δεν απαγορεύει μεν στην αποφαινόμενη αρχή ή στα δικαστήρια που έχουν επιληφθεί προσφυγής κατά αποφάσεως της αρχής αυτής να διατάσσουν τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, πλην όμως ο τρόπος διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης αυτής πρέπει να είναι σύμφωνος, μεταξύ άλλων, προς τα κατοχυρούμενα από τον Χάρτη θεμελιώδη δικαιώματα.

49 Μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του περιλαμβάνεται ιδίως το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 64).

50 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 πρέπει συνεπώς να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 21ης Απριλίου 2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, σκέψη 28).

51 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ψυχολογική πραγματογνωμοσύνη όπως η επίδικη στην κύρια δίκη διατάσσεται από την αποφαινόμενη αρχή στο πλαίσιο της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας την οποία έχει υποβάλει ο ενδιαφερόμενος.

52 Συνεπώς, η πραγματογνωμοσύνη αυτή διενεργείται εντός ενός πλαισίου στο οποίο το πρόσωπο που καλείται να υποβληθεί σε προβολικά τεστ προσωπικότητας ευρίσκεται σε κατάσταση χαρακτηριζόμενη από το γεγονός ότι το μέλλον του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την τύχη που θα επιφυλάξει η αποφαινόμενη αρχή στην αίτησή του για την παροχή διεθνούς προστασίας και από το γεγονός ότι τυχόν άρνηση υποβολής στα τεστ αυτά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο επί του οποίου η εν λόγω αρχή θα στηριχθεί προκειμένου να κρίνει αν το πρόσωπο αυτό τεκμηρίωσε επαρκώς την αίτησή του.

53 Επομένως, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η διενέργεια των ψυχολογικών τεστ επί των οποίων βασίζεται πραγματογνωμοσύνη όπως η επίδικη στην κύρια δίκη τυπικώς εξαρτάται από την παροχή της συναινέσεως του ενδιαφερομένου, πρέπει να θεωρηθεί ότι η συναίνεση αυτή δεν είναι κατ' ανάγκην ελεύθερη, δεδομένου ότι επιβάλλεται de facto υπό την πίεση των συνθηκών υπό τις οποίες τελούν οι αιτούντες διεθνή προστασία (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψη 66).

54 Υπ' αυτές τις συνθήκες, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών του, η διενέργεια και η χρήση ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα του προσώπου αυτού στον σεβασμό της ιδιωτικής του ζωής.

55 Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται σε αυτόν πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενό τους. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να

επιβάλλονται στην άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών αυτών μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πράγματι σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

56 Όσον αφορά ειδικότερα την αναλογικότητα της διαπιστωθείσας επεμβάσεως, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, να μην υπερβαίνουν οι θεσπιζόμενες πράξεις το πρόσφορο και αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η σχετική ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι τα αρνητικά αποτελέσματα της επεμβάσεως δεν πρέπει να είναι υπερβολικά σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 2005, Tempelman και van Schaijk, C-96/03 και C-97/03, EU:C:2005:145, σκέψη 47· της 16ης Ιουλίου 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, σκέψη 123, και της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 54).

57 Στο πλαίσιο αυτό, ναι μεν η επέμβαση στην ιδιωτική ζωή του αιτούντος μπορεί να δικαιολογείται λόγω της αναζητήσεως στοιχείων που θα παρείχαν τη δυνατότητα να εκτιμηθούν οι πραγματικές ανάγκες του για την παροχή διεθνούς προστασίας, πλην όμως εναπόκειται στην αποφαινόμενη αρχή να εκτιμήσει, υπό τον έλεγχο των δικαστηρίων, κατά πόσον είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού αυτού μια ψυχολογική πραγματογνωμοσύνη την οποία προτίθεται να διατάξει ή να λάβει υπόψη.

58 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι ο πρόσφορος χαρακτήρας μιας πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη μπορεί να γίνει δεκτός μόνο στην περίπτωση που η πραγματογνωμοσύνη στηρίζεται σε μεθόδους και αρχές αρκούντως αξιόπιστες βάσει των κανόνων τους οποίους δέχεται η διεθνής επιστημονική κοινότητα. Επισημαίνεται συναφώς ότι, μολονότι δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού, το οποίο, ως εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου, εντούτοις η αξιοπιστία μιας τέτοιας πραγματογνωμοσύνης αμφισβητήθηκε έντονα από τη Γαλλική και την Ολλανδική Κυβέρνηση, καθώς και από την Επιτροπή.

59 Εν πάση περιπτώσει, ο αντίκτυπος μιας πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη στην ιδιωτική ζωή του αιτούντος είναι δυσανάλογος σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, δεδομένου ότι η βαρύτητα της επεμβάσεως στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής την οποία συνεπάγεται δεν μπορεί να θεωρείται ότι τελεί σε αναλογία προς τη χρησιμότητα την οποία η πραγματογνωμοσύνη αυτή θα μπορούσε ενδεχομένως να έχει για την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 αξιολόγηση των γεγονότων και των περιστάσεων.

60 Ειδικότερα, πρώτον, η επέμβαση στην ιδιωτική ζωή του αιτούντος διεθνή προστασία την οποία συνεπάγονται η διενέργεια και η χρήση μιας πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη παρουσιάζει, δεδομένης της φύσεως και του αντικειμένου της, ιδιαίτερη βαρύτητα.

61 Ειδικότερα, μια τέτοια πραγματογνωμοσύνη χαρακτηρίζεται ιδίως από το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος υποβάλλεται σε μια σειρά ψυχολογικών τεστ που προορίζονται να εξακριβώσουν ένα ουσιώδες στοιχείο της ταυτότητάς του το οποίο αφορά την προσωπική του σφαίρα καθόσον συνδέεται με προσωπικές πτυχές της ζωής του ενδιαφερομένου (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 7ης Νοεμβρίου 2013, X κ.λπ., C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720, σκέψη 46, και της 2ας Δεκεμβρίου 2014, A κ.λπ., C-148/13 έως C-150/13, EU:C:2014:2406, σκέψεις 52 και 69).

62 Προς εκτίμηση της βαρύτητας της επεμβάσεως την οποία συνεπάγονται η διενέργεια και η χρήση ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η αρχή 18 των αρχών της Yogyakarta για την εφαρμογή του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου όσον αφορά τον γενετήσιο προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, στην οποία αναφέρθηκαν η Γαλλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση, και η οποία διευκρινίζει μεταξύ άλλων ότι κανένα πρόσωπο δεν θα εξαναγκασθεί να υποβληθεί σε οποιουδήποτε είδους ψυχολογική ανάλυση λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου.

63 Από τον συνδυασμό των στοιχείων αυτών προκύπτει ότι η βαρύτητα της επεμβάσεως στην ιδιωτική ζωή την οποία συνεπάγονται η διενέργεια και η χρήση πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη βαίνει πέραν των όσων συνεπάγεται η αξιολόγηση των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία σχετικά με τον φόβο διώξεως λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού του ή η διενέργεια ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης έχουσας αντικείμενο άλλο από τον προσδιορισμό του γενετήσιου προσανατολισμού του αιτούντος.

64 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι πραγματογνωμοσύνη όπως η επίδικη στην κύρια δίκη εντάσσεται στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων.

65 Στο πλαίσιο αυτό, μια τέτοια πραγματογνωμοσύνη δεν μπορεί να θεωρείται ως απαραίτητη για την επιβεβαίωση των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του προκειμένου να κριθεί αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας που αιτιολογείται από φόβο διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού.

66 Ειδικότερα, αφενός, η πραγματοποίηση προσωπικής συνεντεύξεως την οποία διεξάγει το προσωπικό της αποφαινόμενης αρχής είναι ικανή να συνεισφέρει στην αξιολόγηση των δηλώσεων αυτών, στο μέτρο που τόσο το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2005/85 όσο και το άρθρο 15, παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2013/32 προβλέπουν ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο το οποίο διεξάγει τη συνέντευξη να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, οι δε συνθήκες αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.

67 Γενικότερα, από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μεριμνούν ώστε να παρέχονται στην αποφαινόμενη αρχή τα κατάλληλα μέσα, συμπεριλαμβανομένου επαρκούς και ικανού προσωπικού, για την άσκηση των καθηκόντων της. Συνεπώς, το προσωπικό της αρχής αυτής πρέπει ιδίως να διαθέτει επαρκείς ικανότητες για να εκτιμήσει τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες αιτιολογούνται από φόβο διώξεως λόγω γενετήσιου προσανατολισμού.

68 Αφετέρου, από το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2011/95 προκύπτει ότι, οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, οι δηλώσεις του αιτούντος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του οι οποίες δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις δεν χρειάζονται επιβεβαίωση όταν πληρούνται οι διαλαμβανόμενοι στη διάταξη αυτή όροι, λαμβανομένου υπόψη ότι οι όροι αυτοί αφορούν ιδίως τον συνεπή και ευλογοφανή χαρακτήρα των δηλώσεων αυτών και ουδόλως αναφέρονται στη διενέργεια ή στη χρήση πραγματογνωμοσύνης.

69 Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι πραγματογνωμοσύνη η οποία βασίζεται σε προβολικά τεστ προσωπικότητας, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, δύναται να συμβάλει στο να καθοριστεί με κάποιο βαθμό αξιοπιστίας ο γενετήσιος προσανατολισμός του ενδιαφερομένου, από τα όσα εκθέτει το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι τα πορίσματα μιας τέτοιας πραγματογνωμοσύνης είναι ικανά να δώσουν μόνο μια εικόνα του γενετήσιου προσανατολισμού. Κατά συνέπεια, τα πορίσματα αυτά έχουν εν πάση περιπτώσει προσεγγιστικό χαρακτήρα και ως εκ τούτου περιορισμένο ενδιαφέρον για την εκτίμηση των δηλώσεων του αιτούντος διεθνή προστασία, ιδίως σε περίπτωση που, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι δηλώσεις αυτές δεν εμφανίζουν αντιφάσεις.

70 Υπ’ αυτές τις συνθήκες δεν χρειάζεται, για τους σκοπούς της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, να ερμηνευθεί το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95 και υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Χάρτη.

71 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη διενέργεια και στη χρήση, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον αληθεύει ο

προβαλλόμενος γενετήσιος προσανατολισμός του αιτούντος διεθνή προστασία, ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία αποβλέπει στο να δώσει μια εικόνα, βάσει προβολικών τεστ προσωπικότητας, για τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.

Επί των δικαστικών εξόδων

72 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει στην υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας αρχή ή στα δικαστήρια ενώπιον των οποίων έχει ενδεχομένως ασκηθεί προσφυγή κατά αποφάσεως της αρχής αυτής να διατάσσουν τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των γεγονότων και των περιστάσεων που αφορούν τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος, εφόσον ο τρόπος διενέργειας μιας τέτοιας πραγματογνωμοσύνης είναι σύμφωνος προς τα κατοχυρούμενα από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεμελιώδη δικαιώματα, εφόσον η εν λόγω αρχή και τα δικαστήρια αυτά δεν θεμελιώνουν την απόφασή τους απλώς και μόνο στα πορίσματα της πραγματογνωμοσύνης και εφόσον δεν δεσμεύονται από τα πορίσματα αυτά κατά την εκτίμηση των δηλώσεων του αιτούντος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του.**

2) **Το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη διενέργεια και στη χρήση, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον αληθεύει ο προβαλλόμενος γενετήσιος προσανατολισμός του αιτούντος διεθνή προστασία, ψυχολογικής πραγματογνωμοσύνης όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία αποβλέπει στο να δώσει μια εικόνα, βάσει προβολικών τεστ προσωπικότητας, για τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος.**

(υπογραφές)